

Overweging Palmzondag 10 april 2022

Laatst heb ik naar een serie uitzendingen gekeken van het programma: ‘Dit was het nieuws’ van meer dan twintig jaar geleden. Een van de vaste panelleden, een cabaretier, vertelde hoe hij, nog in de tijd van de videorecorder, ervan baalde dat hij een wedstrijd van het Nederlands elftal niet kon zien, omdat hij een opreden had. Hij had de videorecorder ingesteld, bij aankomst in het theater de radio in zijn auto uitgezet, zodat hij op de terugweg niet per ongeluk de uitslag zou horen. Hij had zijn mobieltje uitgezet, zodat hij geen sms’je met de uitslag kon ontvangen. Tot slot had hij het schouwburgpersoneel gewaarschuwd, dat ze hem niets over de wedstrijd mochten zeggen. Toen hij na de voorstelling thuisgekomen was, bedacht hij zich dat er misschien sprake was van een verlenging. Dus wachtte hij nog een half uur voordat hij de videorecorder op stop drukte om de wedstrijd te kunnen gaan bekijken. Zo belangrijk vond hij het om de uitslag van de wedstrijd niet van tevoren te weten.

Ik heb geen kinderen maar wel twee kleindochters van vijf en tweeënhalf jaar. Als ik bij hen op bezoek ben en ze ’s-avonds naar bed gaan, moet ik altijd een verhaaltje voorlezen. Dat is echt geweldig om te doen. Eén verhaal is dan meestal niet voldoende: “nog eentje opa...” Soms heb ik er niet zoveel zin in. Zo dacht ik toen de oudste drie was bij het voorlezen van een tweede verhaal, terwijl ik eigenlijk doodmoe was, een stukje van het verhaal over te slaan. “Nee opa, zo gaat het niet” kreeg ik meteen als feedback om de oren geslingerd.

Misschien komen deze voorbeelden wat hap snap op u over, maar met deze voorbeelden schetst ik twee situaties die voor mij horen bij deze viering. Eigenlijk vind ik het lastig wat er in deze viering gebeurt. In de twee voorbeelden over de uitslag van de voetbalwedstrijd die van tevoren nog niet geweten wil zijn, en het voorlezen aan mijn kleindochter die precies weet hoe het verhaal verloopt, zit een spanning die voor mij ook in deze viering van Palmzondag zit.

Misschien had ik aan het begin van deze viering een spoiler alert moeten geven; een waarschuwing dat als je pas op Goede Vrijdag wilt weten hoe het verhaal afloopt, je even de vingers in de oren moet stoppen bij het lijdensverhaal. Dat dit, los van het feit dat dit wel heel lang zou duren ook nog eens onzinnig is, weet ik ook wel. Want net als mijn kleindochter kennen we de verhalen van haver tot gort. We weten heel goed hoe het verhaal afloopt, ook als het vandaag nog niet zou zijn voorgelezen.

Daar zit een kracht van verhalen in het algemeen, en dus ook in die van Bijbelverhalen. Door aan kinderen verhalen te vertellen, ontdekken ze dat er een chronologie in het leven te ontdekken is. Het helpt bij het ontdekken dat iets begint en ook weer ophoudt. Dit geldt denk ik ook voor de Evangelielezingen van vandaag. Jezus wordt als een koning binnengehaald, maar wel een koning op een ezel. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar bij die ezel moet ik automatisch denken aan de figuren in de kerststal en wel aan de os en de ezel. In de twee geboorteverhalen in de Bijbel wordt met geen woord over een os en een ezel gesproken. Toch staan ze ieder jaar als beelden in de stal. Dit heeft te maken met de profeet Jesaja die helemaal aan het begin van zijn profetie over een os en een ezel spreekt:

‘Een os kent zijn eigenaar, een ezel de krib van zijn meester; maar Israël weet van niets, mijn volk heeft geen begrip.’

Een ezel in combinatie met een kribbe, deed theologen uit de derde eeuw automatisch aan kerst denken. Er is nog andere tekst uit het Oude Testament waarbij deze theologen de os en de ezel aan kerst hebben gekoppeld; namelijk bij de profeet Habakuk die schrijft: ‘In het midden van twee dieren zult Gij herkend worden.’ Deze tekst is op twee manieren geïnterpreteerd: De os en de ezel in de kerststal met het kind in de kribbe er tussenin, en Jezus aan het kruis tussen de goede en de slechte misdadiger.

De os, als rein dier, staat symbool voor alle christenen uit de Joden. De ezel staat voor alle christenen uit de overige volken. Daar ligt mogelijk een mooie verklaring voor de ezel uit het evangelie van de intocht. Deze ezel staat vastgebonden. In opdracht van Jezus maken zijn leerlingen deze ezel los. Jezus geeft als het ware de opdracht voor een bevrijdende handeling. De ezel die gebruikt wordt, is nog nooit bereden. Jezus is de eerste die de ezel zal berijden. Hij is degene die de ezel richting zal geven. Omdat wij christenen uit de overige volken zijn, met de ezel als symbool, kan dit verhaal ineens heel nadrukkelijk over ons gaan.

Dit beeldje helpt mogelijk om te laten zien dat er in de viering van vandaag geen sprake is van een spoiler. Dit beeldje staat bij ons in de pastorie in het raam van het trappenhuis. Toen ik dit beeldje voor het eerst zag dacht ik meteen aan een moeder en kind: aan kerst. Toen ik afgelopen vrijdag tijdens het eten aan Harrie vertelde dat ik dit beeldje in de viering zou gebruiken, zei hij meteen: “oh het beeldje van de Piëta...” Ik zag in dit beeldje Maria en de pasgeboren Jezus, Harrie zag er Maria en de net gestorven Jezus in.

Het gaat om twee situaties van Maria met Jezus in haar armen. Jezus als pasgeboren kindje en Jezus als net gestorven jongvolwassen man. Twee keer Jezus in de armen van zijn moeder, maar twee totaal verschillende situaties met twee totaal tegenovergestelde emoties. Begin van leven en het einde van leven, geboorte en dood direct bij elkaar. Eigenlijk is dit de boodschap van het Evangelie: geen Kerst zonder Pasen, maar ook omgekeerd: geen Pasen zonder Kerst. Het leven is eindig, maar dit geldt ook voor de dood. Want de dood heeft niet het laatste woord. Zowel Kerst als Pasen zijn daarmee feesten van nieuw leven. Net zoals het voor mijn kleindochters vertrouwd en geruststellend is de bekende verhalen te horen, geldt dit misschien ook voor ons als volwassenen. De verhalen van vandaag laten zien dat hoogtepunten en dieptepunten bij het leven horen. We mogen ons laten leiden door Jezus die ons richting geeft om te leven dwars door lijden en dood heen. In alle twee de verhalen van deze viering wordt ons voorgehouden hoe we mens kunnen zijn, zonder exact te verklappen hoe; zonder spoiler...